

Voeren op ras en ontwikkelstadium

De voederwaarde van gras is enerzijds afhankelijk van het gekozen ras en anderzijds van het ontwikkelstadium. Hendrik Nagelhoud en Thieu Pustjens van DLF geven aan hoe boeren en adviseurs meer voederwaarde uit gras kunnen halen.

Geesje Rotgers

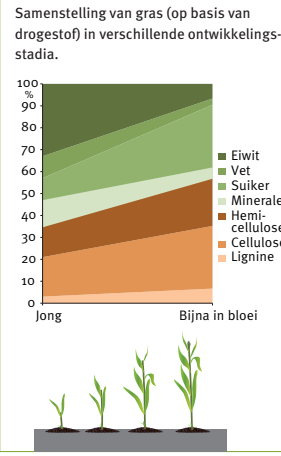
Vorig najaar ruidde het Deense moederbedrijf de Nederlandse handelsnaam Innoseeds in voor het internationale DLF. Hendrik Nagelhoud en Thieu Pustjens vinden het een goed besluit, al kost het nog wel enige tijd voor de Nederlandse melkveehouderij gewend zal zijn aan de nieuwe naam. Maar voor een grote wereldmarktspeeler als DLF is het sterker om overal ter wereld dezelfde naam te gebruiken. “In het buitenland wist niemand wie Innoseeds was. Wij moesten dat steeds uitleggen”, aldus Nagelhoud. DLF is sterk in rassen voor de gematigde klimaatzone's, en in de komende jaren hoopt de grassenveredelaar zijn marktaandeel verder uit te breiden op het zuidelijk halfrond, met nieuwe cool-season rassen maar ook rassen voor de warmere, drogere klimaatzones. Volgens Nagelhoud vraagt iedere regio zijn eigen grassoorten en -rassen. “Natuurlijk zijn er rassen die het op meer plekken goed doen, maar wij zien ook dat een topper in Nederland geen topper hoeft te zijn in bijvoorbeeld Duitsland of Groot-Brittannië en andersom. Britse veehouders willen bijvoorbeeld een veel zwaardere snede oogsten dan wij in Nederland willen.” Enerzijds hebben de verschillende wensen voor een ras te maken met de bodemgesteldheid en het klimaat, en anderzijds met het management en maaieregime. In het Brabantse Moerstraten ligt het Nederlandse kweekbedrijf van DLF, waar Pustjens de scepter zwaait. De ontwikkeling van nieuwe rassen vraagt tijd, gemiddeld duurt het zo'n twaalf tot veertien jaar voordat een ras 'af' is en kan worden opgenomen op de Rassenlijst. Met nieuwe technieken als genomische

selectie wordt bij DLF geprobeerd het traject te versnellen. Hierbij wordt gezocht naar genetische merkers voor veel kenmerken, zoals roestresistentie, winterhardheid en voedereigenschappen. Pustjens schat in dat deze nieuwe technieken de ontwikkeling van nieuwe rassen met drie tot vier jaar kunnen versnellen. De grootste winst is dat er gerichter kan worden gekweekt.

Voederkwaliteit en ontwikkelstadium
Het ontwikkelingsstadium van het gras heeft veel invloed op de samenstelling (zie figuur 1 voor een voorbeeldgras). Jonger gras bevat naar verhouding meer eiwitten, vetten en mineralen en is sneller verteerbaar. Gras in een later ontwikkelingsstadium bevat meer moeilijker en slechter afbreekbaar celwandmateriaal, zoals lignine en (hemi)cellulose. “Een veehouder kan dus voor een deel zelf bepalen wat hij van het land wil halen door het maaitijdstip af te stemmen op het ontwikkelingsstadium van het gras”, zegt Nagelhoud. Hij erkent dat het ideaal zou zijn wanneer rassen in alle ontwikkelingsstadia gelijkmatig zouden presteren. “Onze selectie is erop gericht de optimale graskwaliteit zolang mogelijk vast te houden. Maar rassen die in alle stadia gelijkmatig presteren zijn er nog niet.”

Celwandverteerbaarheid
Met name in het laatste ontwikkelingsstadium bevat gras relatief veel moeilijker en minder verteerbaar stengelig materiaal. In het voorbeeldgras (figuur 1) is dat in totaal bijna 60 procent. “Onze selectie is erop gericht het aandeel stengelig materiaal zo goed mogelijk verteerbaar te maken”, aldus Nagelhoud. Hij is dan ook tevreden met de

Figuur 1

vermelding van de dNDF, de plantverteerbaarheid, op de graskuilaalyses van BLGG AgroXpertus. Al wordt er in de praktijk nog lang niet altijd naar gekeken. Uit onderzoek van DLF blijkt dat grassen met een hogere celwandverteerbaarheid (dNDF), meer melk opleveren. Nagelhoud: “Koeien die gras kregen met een tot 4 procent hogere verteerbaarheid, gaven zo'n 200 kg melk meer per lactatie.” De dNDF is echter (nog) geen keuzecriterium op de Rassenlijst. Of deze erop komt is de vraag. Ieder extra keuzecriterium op de Rassenlijst vraagt extra kosten. Dan is het steeds de vraag of de partijen (veredelaars en afnemers van de zaden) die extra kosten ervoor over hebben.

Relatie schietdatum en opbrengst
Iedere dag latere bloei, kost 60 kg aan droge stof in de eerste snede. Dat blijkt uit een analyse van de opbrengsten in relatie tot de schietdata van alle rassen op de Nederlandse en Belgische rassenlijst (zie figuur 2). De meeste Nederlandse grassen schieten door tussen 20 mei en 10 juni. Volgens Nagelhoud zou de veehouderij zich moeten realiseren dat de later doorschietende rassen dit opbrengstverschil niet meer inhalen gedurende het seizoen. Toch betekent dit niet dat boeren 'dus' beter voor een vroeger ras kunnen kiezen. “Dat hangt helemaal af van het gewas dat de boer wil oogsten. Gedurende het ontwikkelstadium verandert de voedings-

Thema
Gras & Gewas

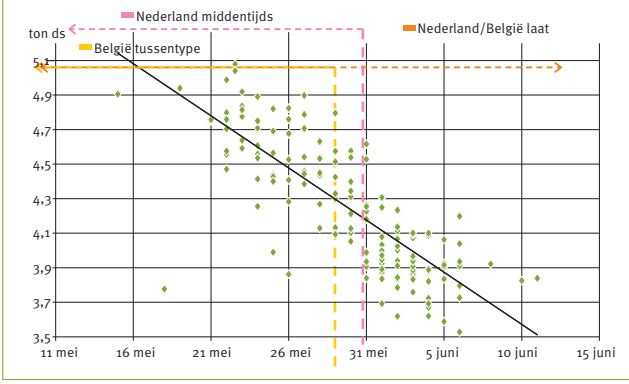
SELECTIE

Het genetische materiaal wordt uitgeplant en vervolgens uitgebreid beproefd.
Foto: Geesje Rotgers

waarde van het gras. Als een boer op een later moment een eiwitrijker gras wil, dan loont het om voor een later ras te kiezen.” (zie ook figuur 1). Bij maaien speelt bovendien dat het maaimoment zelden exact te plannen is, bijvoorbeeld vanwege de weersomstandigheden.

Figuur 2

Bloeidatum in relatie tot opbrengst (ton ds) in de eerste snede van alle rassen op de Nederlandse en Belgische rassenlijst.

Coating en precisiebemesting

DLF brengt ook graszaad op de markt met een coating van meststoffen. Hoewel de coating is ontwikkeld om het gras een betere start te geven (zowel bij inzaai als doorzaai), lijkt dit de steeds strenger wordende bemestingsnormen komt er steeds meer nadruk op efficiënter bemesten en precisiebemesting.